

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

งานบ้าน ม.6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผลิตและจัดจำหน่าย

บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทย์สัมพันธ์
101/14 หมู่บ้านมณีนิยา 3 ซอย 10
ถนนรัตนนิบศรี ตำบลไทรมา อำเภอมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2924-6316
08-1445-9968
08-6300-4113
โทรสาร 0-2594-3923
E-mail : editor@muangthaibook.com
Website : www.muangthaibook.com

ผู้เรียบเรียง : นางสาวละเบียง ชูกระเดื่อง
นางสุนิสา สุขวัฒนา
ผู้ตรวจ : นางสาวอุไร ยาพิมาย
นางปัทมา แผ่นระกูล
นางชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล
บรรณาธิการ : นางสาวทิพย์วัลยา มิทธนันทน์
ดร.สุนีย์ วิทย์สัมพันธ์

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

งานบ้าน ม.6

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

ผู้เรียบเรียง : นางสาวละเบียง ชูกระเดื่อง
นางสุนิสา สุขวัฒนา
ผู้ตรวจ : นางสาวอุไร ยาพิมาย
นางปัทมา แผ่นระกูล
นางชลิตา วิทย์วงศ์กังวาล
บรรณาธิการ : นางสาวทิพย์วัลยา มิทธนันทน์
ดร.สุนีย์ วิทย์สัมพันธ์

พิมพ์ครั้งที่ 1 : ธันวาคม 2562

จำนวน : 3,000 เล่ม

ผลิตโดย : บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด
นางสาวปัญญณี วิทย์สัมพันธ์
101/14 หมู่บ้านมณีนิยา 3 ซอย 10 ถนนรัตนนิบศรี
ตำบลไทรมา อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0-2924-6316, 08-1445-9968, 08-6300-4113
โทรสาร 0-2594-3923
E-mail : editor@muangthaibook.com
Website : www.muangthaibook.com

ISBN : 978-616-281-739-7

ราคา : 90 บาท

“หนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของ บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด ห้ามทำซ้ำ คัดลอก เลียนแบบ
ทำสำเนาตัดแปลง หรือวิธีการอื่นใดไปเผยแพร่ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้
นอกจากจะได้รับการยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจาก บริษัทศูนย์หนังสือ เมืองไทย จำกัด”

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน งานบ้าน ม.6 เล่มนี้ เรียบเรียงขึ้นตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

เนื้อหาภายในหนังสือมีด้วยกันทั้งหมด 6 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) หน้าที่และบทบาทของสมาชิกในครอบครัว (2) หลักการทำงานในชีวิตประจำวัน (3) สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน (4) เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวัน (5) การจัดตกแต่งบ้านและดูแลรักษาโรงเรียน และ (6) การเตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพพร้อมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ และคำถามประจำหน่วย เพื่อเสริมทักษะความเข้าใจแก่ผู้เรียน

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย และผู้เรียบเรียง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน งานบ้าน ม.6 เล่มนี้ จะสามารถให้ความรู้และเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน ผู้สอน ตลอดจนผู้สนใจศึกษาทั่วไปเป็นอย่างดี หากมีข้อผิดพลาดประการใด ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย และผู้เรียบเรียง พร้อมน้อมรับคำติชมเพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

นางสาวละเบียง ชูกระเดื่อง

นางสุนิสา สุขวัฒนา

และ

ฝ่ายวิชาการ ศูนย์หนังสือ เมืองไทย

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน้าที่และบทบาทของสมาชิกในครอบครัว.....	1
1.1 ความหมายและความสำคัญของครอบครัว	2
1.2 ลักษณะของครอบครัวที่ดี	3
1.3 บทบาทและหน้าที่ของลูกหรือสมาชิกในครอบครัว.....	3
1.4 บทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของโรงเรียน	6
1.5 บทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของชุมชน.....	8
1.6 ประโยชน์จากการปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของสมาชิกในครอบครัว.....	10
1.7 การสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	10
1.8 การทำให้ครอบครัวมีความสุข.....	11
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	12
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 1.....	12
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการทำงานในชีวิตประจำวัน	13
2.1 กระบวนการในการทำงาน	14
2.2 การทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	16
2.3 การพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล.....	21
2.4 การทำงานให้มีความสุข	23
2.5 การบริหารงานด้วยวงจร PDCA.....	25
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.....	30
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 2.....	30
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน.....	31
3.1 เครื่องใช้ไฟฟ้า.....	32
3.2 เครื่องเรือน.....	63
3.3 ภาชนะบรรจุอาหาร	65
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.....	68
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 3.....	68

	หน้า
หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวัน.....	69
4.1 การเลือกใช้เสื้อผ้าให้เหมาะสมกับโอกาสและสถานที่.....	70
4.2 การเลือกใช้เสื้อผ้าให้เหมาะสมกับฤดูกาล.....	74
4.3 การเลือกใช้เสื้อผ้าให้เหมาะสมกับวัย.....	74
4.4 หลักในการเลือกซื้อเครื่องแต่งกาย.....	76
4.5 การดูแลรักษาและทำความสะอาดเสื้อผ้า.....	79
4.6 การซ่อมแซม ตกแต่ง และดัดแปลงเสื้อผ้า.....	90
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.....	98
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 4.....	98
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การจัดตกแต่งบ้านและดูแลรักษาโรงเรียน.....	99
5.1 ความหมายและความสำคัญของการจัดและตกแต่งบ้าน.....	100
5.2 ลักษณะของบ้านที่น่าอยู่อาศัย.....	101
5.3 ห้องต่าง ๆ ที่อยู่ภายในบ้าน.....	102
5.4 หลักการจัดและตกแต่งบ้าน.....	105
5.5 การดูแลรักษาและทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน.....	116
5.6 การจัดสวนภายในบริเวณบ้าน.....	117
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.....	124
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 5.....	124
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ.....	125
6.1 แนวทางการเข้าสู่อาชีพ.....	126
6.2 การเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ.....	136
6.3 คุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ.....	137
6.4 ประสบการณ์ในอาชีพ.....	138
กิจกรรมหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.....	142
คำถามหน่วยการเรียนรู้ที่ 6.....	142
บรรณานุกรม.....	143

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 หน้าที่และบทบาทของสมาชิกในครอบครัว

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	ง 1.1 ม.6/2 สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน ง 1.1 ม.6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต ง 1.1 ม.6/7 ใช้พลังงาน ทรัพยากร ในการทำงาน อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หลักการทำงานในชีวิตประจำวัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	ง 1.1 ม.6/1 อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ง 1.1 ม.6/3 มีทักษะการจัดการในการทำงาน ง 1.1 ม.6/4 มีทักษะกระบวนการแก้ปัญหาในการทำงาน ง 1.1 ม.6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สิ่งของเครื่องใช้ภายในบ้าน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	ง 1.1 ม.6/1 อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ง 1.1 ม.6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต ง 1.1 ม.6/7 ใช้พลังงาน ทรัพยากร ในการทำงานอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายในชีวิตประจำวัน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	ง 1.1 ม.6/1 อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ง 1.1 ม.6/3 มีทักษะการจัดการในการทำงาน ง 1.1 ม.6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 การจัดตกแต่งบ้านและดูแลรักษาโรงเรียน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว	ง 1.1 ม.6/1 อธิบายวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต ง 1.1 ม.6/2 สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน ง 1.1 ม.6/3 มีทักษะการจัดการในการทำงาน ง 1.1 ม.6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 การเตรียมความพร้อมเพื่อการประกอบอาชีพ

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้	ตัวชี้วัด
สาระที่ 2 การอาชีพ มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เห็นแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ	ง 2.1 ม.6/1 อภิปรายแนวทางเข้าสู่อาชีพที่สนใจ ง 2.1 ม.6/2 เลือกและใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ ง 2.1 ม.6/3 มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัด ง 2.1 ม.6/4 มีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1

หน้าที่และบทบาทของสมาชิกในครอบครัว

สาระที่ 1

การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน ง 1.1

เข้าใจการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสวงหาความรู้ มีคุณธรรม และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

ตัวชี้วัด

ง 1.1 ม.6/2 สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และมีทักษะการทำงานร่วมกัน

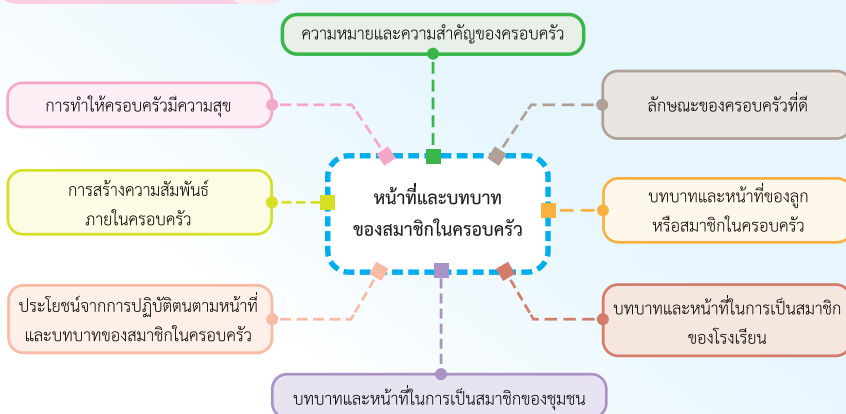
ง 1.1 ม.6/5 มีทักษะในการแสวงหาความรู้เพื่อการดำรงชีวิต

ง 1.1 ม.6/7 ใช้พลังงาน ทรัพยากร ในการทำงานอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและความสำคัญของครอบครัวได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/5)
2. บอกลักษณะของครอบครัวที่ดีได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/5)
3. บอกบทบาทและหน้าที่ของลูกหรือสมาชิกในครอบครัวได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/5)
4. บอกบทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของโรงเรียนได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/5)
5. บอกบทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของชุมชนได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/5 ม.6/7)
6. บอกประโยชน์จากการปฏิบัติตามหน้าที่และบทบาทของสมาชิกในครอบครัวได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/5)
7. อธิบายวิธีการสร้างความสัมพันธ์ภายในครอบครัวได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/2)
8. อธิบายวิธีการทำให้ครอบครัวมีความสุขได้ (มฐ. ง 1.1 ม.6/2 ม.6/5)

ผังสาระการเรียนรู้

สาระสำคัญ

ครอบครัวถือเป็นสถาบันพื้นฐานแรกที่สุดและมีความสำคัญอย่างมากต่อสังคม เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาบุคคลที่อยู่ในครอบครัว เพื่อออกไปดำเนินการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยแต่ละบุคคลนั้นจะมีหน้าที่และบทบาทที่แตกต่างกันออกไปตามสถานภาพของตน

1.1 ความหมายและความสำคัญของครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อยู่ร่วมกันซึ่งอาจมีความสัมพันธ์ทางสายเลือดหรือไม่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด อันประกอบไปด้วย บุตรผู้เป็นทายาท บุตรบุญธรรม คู่สมรส ญาติ ปู่ย่า ตายาย และบุคคลอื่นที่อยู่ร่วมกัน บุคคลเหล่านี้จะมีความผูกพัน ความรักใคร่ ความห่วงใย และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อการดำรงอยู่ของครอบครัว อีกทั้งยังมีการถ่ายทอดวัฒนธรรม การเป็นอยู่ และจริยธรรมต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพในสังคมต่อไป

ความสำคัญของครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานในการอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา ถ่ายทอด และเสริมสร้างประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่สมาชิกในครอบครัว ตั้งแต่เยาว์วัยไปจนถึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ตลอดจนทำให้สมาชิกในครอบครัวมีบทบาทหน้าที่ในฐานะต่าง ๆ ในครอบครัว หรือมีบทบาทภาระหน้าที่ในฐานะสมาชิกของชุมชนหรือสังคมนั้น ๆ

รูปที่ 1.1 ครอบครัว

(ที่มา : <https://qrqo.page.link/vtQ1X>)

บทบาท หมายถึง การปฏิบัติหรือพฤติกรรมตามที่ตั้งคมได้กำหนดสถานภาพ การที่บุคคลใดจะดำเนินการในบทบาทใดนั้นจะขึ้นอยู่กับสถานภาพเป็นตัวกำหนด เช่น ผู้ที่มีสถานภาพเป็นครู จะต้องดำเนินบทบาทในการอบรมสั่งสอนนักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ และปฏิบัติตนเป็นคนดีของสังคม ในหนึ่งบุคคลสามารถมีหลายสถานภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับบทบาทของบุคคลที่จะต้องปฏิบัติไปตามสถานการณ์นั้น ๆ

หน้าที่ หมายถึง ภาระรับผิดชอบที่บุคคลจะต้องปฏิบัติ เช่น หน้าที่ของนักเรียนที่จะต้องแต่งกายให้ถูกระเบียบตามที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

1.2 ลักษณะของครอบครัวที่ดี

การที่ครอบครัวจะอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขทั้งกายและใจ สามารถทำได้ดังนี้

1. สมาชิกในครอบครัวได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น รับประทานอาหาร ทำความสะอาดบ้าน ท่องเที่ยวชมภาพยนตร์ เป็นต้น
2. สมาชิกในครอบครัวมีความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน
3. มีความรักและความห่วงใยให้แก่กัน
4. มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัว เห็นประโยชน์ส่วนครอบครัวมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
5. ไม่ทะเลาะกันต่อหน้าคนอื่น รู้จักการวางตัวตามหน้าที่และบทบาท
6. พึงคุยกันอย่างเปิดเผย ไม่มีความลับต่อกัน

1.3 บทบาทและหน้าที่ของลูกหรือสมาชิกในครอบครัว

ในฐานะที่นักเรียนเป็นสมาชิกในครอบครัวคนหนึ่ง มีหน้าที่และบทบาทในฐานะลูกหลานของพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ จึงควรปฏิบัติตนให้เหมาะสม ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. **เคารพและเชื่อฟัง** พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อลูกหลาน ดังนั้นลูกหลานควรเคารพและเชื่อฟังพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ เพื่อประโยชน์ต่อตนเองควรปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่านด้วยความเต็มใจ
2. **ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย** ใช้จ่ายเมื่อจำเป็น ไม่ซื้อสิ่งของราคาแพงตามสมัยนิยม ไม่สุรุ่ยสุร่ายใช้สิ่งของอย่างทะนุถนอม เมื่อสิ่งของพังให้ซ่อมแซมแทนการซื้อใหม่ ใช้ไฟฟ้าและน้ำประปาอย่างประหยัด เพื่อช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวและมีเงินออมที่จำเป็น
3. **ช่วยเหลืองานทุกครั้งเมื่อมีโอกาส** การช่วยเหลืองานพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระงานของครอบครัวนั้นสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ช่วยทำงานบ้าน ดูแลท่านเมื่อยามเจ็บป่วย ช่วยงานในอาชีพของครอบครัวหากสามารถทำได้ เป็นต้น

รูปที่ 1.2 ช่วยเหลืองานในบ้าน
(ที่มา : <https://qr.go.page.link/4bU4g>)

4. **รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย** การที่พ่อแม่และญาติผู้ใหญ่มอบหมายงานให้ทำก็เพื่อสอนให้รู้จักวิธีการทำงาน ให้มีความมานะ ความพยายาม รู้จักรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย และสร้างประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อเป็นพื้นฐานในการต่อยอดในการทำงานในอนาคต

5. **ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน** หน้าที่หลักของนักเรียนคือการตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้สำเร็จการศึกษา เพื่อที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนมาไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

รูปที่ 1.3 ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
(ที่มา : <https://qr.go.page.link/6vpJS>)

6. ไม่ก่อเรื่องทะเลาะวิวาท ไม่ว่าจะเป็นกับบุคคลในครอบครัวหรือบุคคลอื่น เพราะการทะเลาะวิวาท นอกจากจะไม่ก่อความสามัคคีในหมู่คณะแล้ว ยังทำให้สมาชิกในครอบครัวไม่มีความสุข เกิดความไม่สบายใจ ดังนั้น ควรหาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดความปรองดอง ความสามัคคี ความรักใคร่ต่อกัน

7. รู้จักแสดงความคิดเห็น สมาชิกทุกคนในครอบครัวมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นเพื่อเสนอแนะหรือหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อเป็นประโยชน์แก่ครอบครัว โดยสมาชิกทุกคนต้องรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและปฏิบัติตามแนวทางที่ได้วางไว้ เมื่อสมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือ จะส่งผลให้ทุกคนในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

8. มีความกตัญญูต่อบุคคล ต่อพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ โดยการดูแลท่านเมื่อยามเจ็บป่วย ส่งเสริมเรื่องการรับประทานอาหารที่ดีต่อสุขภาพ ชักชวนท่านทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต ตลอดจนดูแลท่านในวัยชรา

รูปที่ 1.4 ทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว
(ที่มา : <https://qrqo.page.link/6YdTG>)

9. รักใคร่ปรองดองในหมู่พี่น้อง การรักใคร่ปรองดองกันในหมู่พี่น้อง ไม่ก่อความวุ่นวาย ไม่ทะเลาะวิวาท มีความสามัคคี ถือว่าเป็นการสร้างความสุขให้กับครอบครัว พ่อแม่เกิดความภาคภูมิใจต่อสมาชิกทุกคนในครอบครัว อีกทั้งยังทำให้พ่อแม่มีกำลังใจที่จะเลี้ยงดูและคอยสนับสนุนบุตรทุกคนให้ประสบความสำเร็จในชีวิต

10. ประพฤติตนให้สมกับเป็นผู้ดำรงวงศ์สกุล ควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นคนดีของสังคม ไม่ทำเรื่องเสื่อมเสียหรือก่อความวุ่นวาย และควรสร้างชื่อเสียงให้กับวงศ์สกุลให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป โดยการปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับและชื่นชมของพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่

1.4 บทบาทและหน้าที่ในการเป็นสมาชิกของโรงเรียน

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ให้การศึกษากับนักเรียนหรือบุคคลที่เป็นสมาชิกของสังคม เพื่อให้มีความรู้ ทักษะ การคิด และความสามารถในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เพื่อที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต อีกทั้งยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างความสัมพันธ์ ความสามัคคี และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ดังนั้นในฐานะที่เป็นนักเรียน ควรรู้จักหน้าที่และบทบาทในการปฏิบัติต่อครู อาจารย์และเพื่อนร่วมสถานศึกษา ดังนี้

1. เคารพและปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับของโรงเรียน นักเรียนสามารถทำได้โดยแต่งกายตามกฎระเบียบของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ เข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา ไม่หนีเรียน และไม่ขาดเรียนเมื่อไม่จำเป็น

2. รับผิดชอบงานตามหน้าที่ ทำได้โดยตั้งใจเรียนหนังสือ มีพฤติกรรมเป็นคนดี ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน เมื่อไม่เข้าใจในสิ่งที่ครู อาจารย์สอน ให้ถาม คิดตาม และทำความเข้าใจ ส่งงานครู อาจารย์ทุกครั้งตามที่ได้รับมอบหมาย

3. เชื่อฟังคำสั่งสอนของครู อาจารย์ จุดประสงค์ของครู อาจารย์ คือ ให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ ประกอบด้วยคุณธรรม จริยธรรม นำคุณธรรมและจริยธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือป้องกันตนเอง สามารถที่จะความรู้ไปประกอบอาชีพเพื่อเป็นประโยชน์แก่สังคม ดังนั้น เมื่อครู อาจารย์เห็นนักเรียนปฏิบัติตนไม่เหมาะสมจะกล่าวตักเตือน ซึ่งนักเรียนควรน้อมรับฟังและปรับปรุงตนเอง

4. เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร กิจกรรมเหล่านี้จะเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะเฉพาะทางหรือความสามารถพิเศษ เช่น การเล่นกีฬา การเล่นดนตรี การร้องเพลง การฟ้อนรำ เป็นต้น

รูปที่ 1.5 เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร
(ที่มา : <https://qrqo.page.link/ectsF>)